

NASA KOMUNA

glasilo ok szdl ljubljana vič-rudnik

leto XXVI
števila 9/10
20. junija 1989

Izhaja tritedensko

Komunisti za novo kvaliteto življenja

Volilne konference osnovnih organizacij ZK so v letošnjem letu povezane s pripravami na 11. kongres ZKS in 14. kongres ZKJ. Poleg volilnega imajo konference tudi programski oziroma delovni značaj. Njihov bistveni namen je odpravljanje razlik in obstoječih idejnih, političnih, (konceptualnih) nejasnosti glede poti in načina sodelovanja in delovanja komunistov v nadaljnjem ekonomskem razvoju, razvoju političnega sistema ter vloge, načina delovanja in notranje podobe zveze komunistov. Izrabili pa jih bomo tudi za to, da se pri iskanju novih razvojnih možnosti strnejo iniciativnost, znanje ter pogum, ki sprožajo ustvarjalnost in delovni elan ljudi ter vračajo komunistom samozaupanje. Ob ukvarjanju s konkretnimi problemi bo potekal tudi prenovitveni proces ZK, njene sedanje (in v zasnovi) prihodnje vloge in podobe, pa tudi programa konkretne politične akcije.

Občinski komite ZKS Ljubljana Vič-Rudnik je poslal v razpravo poročilo o delu v preteklem letu in teze za akcijski dokument mestne in občinskih organizacij ZKS v Ljubljani s temeljnim geslom: »Za kvaliteto življenja«. Teze želijo opozoriti članstvo, kot tudi ostale občane Ljubljane, zlasti na dva ključna problema. Prvič, da je

mesto urbana, prostorska, kulturna, polikulturna in ne nazadnje ekološka celota, katere funkcioniranje ne more biti zgolj stvar »politike« in »politikov«, ampak zlasti in predvsem vseh ljudi, ki v mestu žive in delajo. Drugič, iz zavesti o tem, kako živ in zahteven organizem je v bistvu mesto, želijo teze opozoriti na vprašanje kvalitete življenja in to v vseh njenih razsežnostih, ki prizadevajo vse prebivalce mesta. Pod kvaliteto življenja razumemo takšne oblike možnega in realnega bivanja v mestu, ki ne bodo privilegij zgolj tistih, ki tako ali drugače odločajo, ampak vseh. Teze nimajo ambicij obravnave vseh problemov, ampak najbolj perečih in so izpostavljene kot skupek interesov.

Dodatno bomo komunisti v občini Ljubljana Vič-Rudnik verjetno rekli tudi marsikatero o primestnih in izvenmestnih dogajanjih, saj se problem mesta ne zaključuje s mejo zadnjega bloka ali hiše mestnega obrobja. Ob bok naštetim vprašanjem se postavlja nadaljnji gospodarski komunalni in kulturni razvoj izvenmestnega območja, še posebej pa izredno aktualna vprašanja nadaljnjega razvoja kmetijstva ter uresničevanje dosedanjih stališč in usmeritev ZKS.

RAJKO NAJZER

**Dela na polju ne zmanjka,
a če bo polje dobro obrodilo
bo tudi življenje lepše!**

2. JULIJA

Otvoritev doma na Črnem vrhu

Krajevna skupnost in Gasilsko društvo Črni vrh nad Polhovim Gradcem vabita na otvoritev Doma krajanov in prevzema gasilske opreme, ki bo v nedeljo, 2. julija 1989 na Črnem vrhu.

Ob 14.45 bo sprejem gostov in gasilskih enot, ob 15. uri bo gasilska parada (sodeluje pihalna godba Vodice), sledil bo slavnostni govor predsednika skupščine občine Ljubljana Vič-Rudnik Petra Vrhunca, nato bodo podelili priznanja, prevzeli gasilsko opremo, sledilo bo pobratenje z GD Nadgorica in odprli bodo Dom krajanov. Pokrovitelj celotne prireditve je Skupščina občine Ljubljana Vič-Rudnik. Po končanem programu bo velika vrtna veselica. Za ples in dobro voljo bo igral ansambel Sora, za vse ostalo pa bodo poskrbeli krajanji in gasilci Črnege vrha. Vabljeni!

V primeru slabega vremena bo celotna prireditev v torek, 4. julija 1989, ob isti uri!

**Naslednja številka Naše
komune bo izšla v prvih
dneh septembra!
Želimo vam prijeten
poletni oddih!**

UREDNIŠTVO

IZ USTAVNE RAZPRAVE

K osnutku vrsta predlogov in pripomb

Kot rdeča nit o javni razpravi o osnutku amandmajev k ustavi SR Slovenije se je pravzaprav povsod prepletalo naslednje: doseči je treba učinkovitejši, bogatejši in bolj demokratičen socializem ter ugotoviti dosledno uveljavljanje ustavnosti in zakonitosti, kar je pogoj za dejansko uveljavitev pravne države, za stabilnost razvoja in demokracijo političnega sistema socialističnega samoupravljanja.

Sicer pa so bile dosedanje pripombe in predlogi strnjeni na zasedanju občinske skupščine 31. maja. Posebej pomemben prispevek je dala OK SZDL, v času javne razprave pa je bila sklicana tudi širša razprava pod okriljem predstavnikov občinske skupščine.

Kot že rečeno, je pripomb in predlogov precej, zato bomo v tem zapisu zajeli le nekatere, predvsem pa tiste, ki so izraz najširše podpore.

Deveti amandma naj se sprejme s variantnim dodatkom, ki določa pravico slovenskega naroda do samoodločbe s pravico do odcepitve in združitve. Glede ohranjanja ali neohranjanja temeljnih ustavnih načel je bil podan predlog, da se ohranijo 1. 9. in 12. načelo. Ustavno pravno moramo storiti vse, da postanemo del Evrope, to pa pomeni razvijati parlamentarno demokracijo pluralističnega tipa. Zato si morajo vsa politična gibanja v našem prostoru prizadevati za vključitev v skupščinski sistem. Soglasna podpora je bila dana 11. amandmaju, da naj bo Zdravljica Slovenska himna.

Amandmajem s s področja družbenoekonomskih odnosov je bilo dana manj pripomb – saj gre v veliki večini primerov za usklajevanje ustavnega besedila z besedilom zvezne ustave. Pa vendar je na mestu opozorilo, da nekateri amandmaji še vedno uporabljajo staro terminologijo, čeprav je že sprejet zakon o podjetjih. Banke (15. amandma) naj se bolj približajo modelu podjetja, prav tako zavarovalnice (16. amandma), saj se sedaj obnašajo kot monopolisti. Amandma (18) o ustanavljanju SIS in drugih oblik samoupravnega organiziranja na področjih skupne porabe, je predlagano, da se v zagotavljanje enotnega programa vključi tudi osnovni program telesne kulture, skupnost socialnega varstva kot izvedena skupnost pa najbrže ne sodi v to področje, saj nima izvirnih pristojnosti.

Dana je tudi pobuda, da se obrtniki organizirajo kot podjetja, če govorimo o enakopravnosti lastninskih sektorjev (23. amandma). Ob oblikovanju mešanih podjetij in obrtnih podjetnikov se velja zavzeti za poimenovanje zbora združenega dela v zbor delovnih ljudi (33. amandma). V 31. amandmaju pa bi še vedno kazalo ohraniti izjemno možnost vplivanja družbenopolitičnih skupnosti na imenovanje in razrešitev poslovnega organa v javnem podjetju, saj so prav tu možni pojavi monopolističnega obnašanja. Pri 30. amandmaju naj se dopolni teza, da družbenopolitična skupnost lahko uporablja sredstva proračuna tudi za uresničevanje razvojne politike in socialne politike. Pri opredeljevanju ustavnostne skladov v tem istem amandmaju naj bo dana

možnost tudi drugim, zato naj se opredeli, da se z zakonom določi samo tista področja in dejavnosti, za katere se sklad ne more ustanoviti.

Skupščinski, delegatski sistem, volitve (33. amandma) ima vrsto variant, zato je bilo opredelitve nekoliko različne, kazalo pa bi po mnenju nekaterih te variante tudi dopustiti v ustavnem besedilu, saj bo le tako moč realizirati racionaliziranje delegatskega sistema glede na specifične okoliščine. Precej predlogov pa je šlo v smeri uveljavljanja stalnih delegatov. K 36. amandmaju je bila sprejeta dopolnitev, da se pri določitvi področij, katere delovni ljudje in občani uresničujejo in urejajo v občini, doda še: skrbjo za zdravstveno varstvo živali. Podobne dopolnitve so bile uvrščene tudi k 28. in 48. amandmaju. Glede trajanja mandatov vodstva republiške skupščine je bilo oblikovano mnenje, da je treba omogočiti tudi večkratno izvolitev predsednika oziroma podpredsednika skupščine SRS in predsednikov zborov s tem, da se uveljavi inštitut odgovornosti med letnim preverjanjem uspešnosti delovanja organa, ki ga vodi (34. amandma). Podprt je bil 35. amandma, ki v občinah ukinja SIS kot četrti zbor. K 47. amandmaju je bil ponovno obnovljen predlog, ki zahteva opredelitev nadzorne funkcije republiškega izvršnega sveta nad delom mestnih upravnih organov in ne le občinskih. Varianta k 58. amandmaju (da sta med uradnimi predlagateljema zborov tudi gospodarska zbornica in zveza sindikatov nista bili sprejeti. Nasprotno pa je veliko odobravanje »požel« 54. amandma, ki vnaša možnost poizkusa novih rešitev v soglasju z družbenopolitično skupnostjo. Precej razprave je bilo namenjeno tudi 62. amandmaju, ki opredeljuje vlogo predsedstva republike. Ob danih variantah je bilo slišati deljeno mnenje, čeprav se zdi, da prevladuje rešitev v zmanjšanju števila članov in njihovo neposredno izvolitev.

Opredelitev do vloge in položaja KS (32. amandma) daje vsekakor večje in fleksibilnejše možnosti organiziranja krajanov pri uresničevanju njihovih interesov. Manj to velja za občino (36. amandma), kjer se je v okviru naše občinske SZDL oblikovalo mnenje, da to, kar je predlagano, bo še povzročalo spore med manj in bolj razvitimi občinami v SR Sloveniji, saj bomo na papirju vse občine izenačili, kar je nemogoče. Na nek način bomo še vedno enim jemali in drugim dajali, v republiki zbrani denar pa se utegne trošiti brez kontrole tistega, ki ga daje. Ne moremo trditi, da je sedanja organiziranost občin brezhibna, občinske in razne druge uprave so se razbohotile (tudi obvezno po zakonih) in vsak rez na tem področju bi seveda bolj postavil pod vprašaj usodo zaposlenih kot pa sklicevanje na porabo, da je močna občina pogoj za uveljavitev interesov in volje ljudi.

Bistveno manj pripomb je bilo glede amandmajev s področja ustavnosti in zakonitosti. K 39. amandmaju je predlagano, da naj okrog stavke amandmaji ne povzemajo prepisa diktacije iz zvezne ustave, ampak naj se pravica do stavke opredeli: Delavci imajo pravico do stavke pod pogoji, ki jih določa zakon oziroma pravilo.

NAŠA ANKETA

Ali sploh še lahko normalno dopustujemo?

Plitvejši ko je žep občanov, bolj se vsiljuje vprašanje: kakšen dopust ali počitnice si sploh še lahko privoščimo, ne da bi potem trčili ob hudo finančno zadrego ali celo povsem bankrotirali? Letovanje na morju, na primer, je bo tem divjem razcvetu cen postalo že pravi luksuz, globoko pa je treba seči v mošnjiček tudi za povsem navaden krajši izlet, če si le med potjo privoščimo kaj za pod zob. O tem, kako bodo naši občani letos reševali ta zamotani počitniški gordijski voz, so nam povedali naslednje:

Franc Uršič, receptor iz Iške loke:

»Mislim, da bo z normalnimi dopustovanji počasi konec. Kdor hoče danes s petčlansko družino za deset dni na morje, rabi vsaj 400 starih milijonov. Pa še skromno bi živeli. Tolikšno družino imam tudi sam. Zato z njo razumljivo ne morem kam dlje ven, če pa že bomo kam šli, bomo vse vzeli s sabo.«

Karmen Jesenko, dijakinja ESS z Vrhovcev:

»Sama se letos morju še ne bom odrekla, bo pa verjetno malo krajše kot je bilo prejšnja leta. Vsa ta huda draginja je pač tudi nas udarila po žepu. Tudi na kake izlete ne mislim preveč hoditi, morda kvečjemu kam s kolesom.«

Sicer pa si danes večina povprečnih delavskih družin ne more več privoščiti morja, ali pa le še prek vez in sorodnikov. Drage hotele bo vse bolj spodbujalo kampinganje. Če pa se bodo razmere uredile in dinar ne bo več tako strahovito padal, bo pa tudi za dopust spet postalo boljše.«

Branko Hofman, pisatelj iz Horjula:

»S tem vprašanjem se nisi obrnil na pravi naslov. V zadnjih 36 letih sva bila z ženo vsega skupaj le trikrat na dopustu, pa ne zato, ker si tega ne bi mogla finančno privoščiti, pač pa zato, ker je takšna usoda in socialni položaj slovenskega pisatelja. Le-ta svojo energijo troši v rednem delovnem razmerju, v prostem času pa – ko drugi počivajo ali uživajo – se mora spoprijemati s svojim pisateljskim delom. Če bi svojih dopustov, prostih sobot in nedelj ne porabil za pisanje, bi bržčas ne izdal niti ene same knjige.«

Anton Srebotnjak, grafik iz Iga:

»Ob tej strašni draginji si že težko privoščiš normalen dopust. Problem je že, kako »štukati« od 15. do 15. v mesecu. Mi na primer moramo prav vso hrano kupiti, nič nimamo doma. Za povrh imamo še nedokončano gradnjo, kar je še dodatno breme. Zato se bomo med dopustom najbrž odpravili samo za nekaj dni k »lahti« na Reko. To bo še najcenejše, saj ne bo treba plačevati hotela ali avtocampa. Jeseni pa bodo prišli k nam za kak teden.«

Suzana Mohorko, učenka OŠ z Iga:

»Dopustovanje bo posleda kakor še za koga. Sama grem s starši za deset dni na morje v Pineto, kamor hodimo že več let. Vselej gremo za tako dolgo. Se pravi, da ne bom za ničesar prikrajšana. V preostalem delu počitnic pa bom lepo doma, kjer bom pomagala staršem, ali pa se hodila kopat na jezero v bližnjo Drago. To me ne bo veliko stalo.«

BRANKO VRHOVEC

Franc Uršič

Karmen Jesenko

Branko Hofman

Anton Srebotnjak

Suzana Mohorko